

4. lekce ÚMLUVA PRÁV DÍTĚTE

Pracovní text pro jednotlivce:

- 1989 – teprve v tomto roce jednomyslně přijalo Valné shromáždění OSN **Úmluvu o právech dítěte**, která nabyla právní moci 2. září 1990. Jejím cílem je definovat dětská práva na celosvětové úrovni. Z 54 článků, které Úmluva obsahuje, se jich 45 věnuje právům dítěte. Úmluva o právech dítěte převzala část práv ze Všeobecné deklarace lidských práv, některé z nich posílila a jiná specifická přidala. Zahrnuje občanská, sociální, kulturní a politická práva dětí, která odpovídají třem kritériím – ochraně dítěte, zajištění dítěte a jeho účasti na věcech, které se ho týkají. Úmluvu do současnosti ratifikovalo (podepsalo a přijalo) celkem 191 států (187 členských států OSN, 3 nečlenové a Svatá stolice).
- 6. února 1991 – Úmluvu o právech dítěte přijalo Federální shromáždění ČSFR a ratifikoval ji prezident republiky. Od té doby platí v ČR.
- 1997 – v Evropě byla založena Evropská síť ombudsmanů pro děti (European Network of Ombudsman for Children – ENOC). Jedná se o síť nezávislou na mezinárodních institucích, jejímž cílem je podporovat aplikaci Úmluvy o právech dítěte.

Definice dítěte

Podle článku 1 Úmluvy o právech dítěte z roku 1989 se dítětem rozumí: *Každá lidská bytost mladší osmnácti let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve.* Tato definice odráží současné diskuse o právní ochraně a konceptu pojmu dítěte. Vzhledem ke kulturnímu relativismu se jedná o citlivé otázky, které ještě zdaleka nejsou vyřešeny. Je důležité zdůraznit, že bez ohledu na domnělou zralost „dětského vojáka“, „dětského uprchlíka“, zneužívaného, týraného nebo deportovaného dítěte, a bez ohledu na kontinent nebo jeho kulturního prostředí, požívá dítě podle mezinárodní Úmluvy o právech dítěte zvláštní ochrany až do svých 18 let.

Činnosti

Práce s textem pomocí metody I.N.S.E.R.T

Každý žák dostane výše uvedený text a zpracuje ho takto:

Zaškrtni značkami I.N.S.E.R.T. u věty, slova, řádky nebo odstavce

- V - potvrzení, to znám, to určitě vím
- + - nová informace, nevěděl jsem
- - - je v rozporu s tím, co jsem si myslel
- ? - nevím, potřebuji vědět

Poslední slovo patří mně – na barevný lístek napiš jednu větu z článku, která tě zaujala a na druhou stranu lístku napiš svůj komentář, proč sis větu vybral.

Komunitní kruh – cílem je ujasnit si základní vědomosti o Úmluvě o právech dítěte

Pracujeme s textem – podle označení v textu může každý žák odpovídat postupně na otázky:

- *co jste věděli*
- *co jste nevěděli a byla to pro vás nová informace*
- *co je v rozporu s tím, co jste si mysleli*
- *co nevíte a potřebujete vědět (pokud zná na zadaný dotaz někdo odpověď, sdělí ji ostatním, pokud se odpověď nenajde, zadáme ji jako domácí úkol)*

Poslední slovo patří mně – jeden žák přečte vybranou větu z článku. Dva jiní žáci řeknou svůj názor na to, proč si žák vybral právě tuto větu. Poté přečte z druhé strany lístku svůj komentář k vybrané větě, a tím buď potvrdí, nebo vyvrátí komentáře svých spolužáků. Takto se může vystřídat několik žáků.

Reflexe

- *víte, kdy vznikla Úmluva o právech dítěte a kde*
- *víte, kdy byla přijata Úmluva o právech dítěte v ČR*
- *kdo je považován za dítě*
- *co nového vám přinesla dnešní hodina*
- *zapiš si nejdůležitější nové informace do svého sešitu, barevný lístek s vybranou větou z článku si nalep do sešitu*

Pomůcky:

- natištěný text pro každého žáka
- barevné lístky